

Већу Интердисциплинарних докторских студија

Универзитет уметности у Београду

Косанчићев венац 29/11000 Београд

ИЗВЕШТАЈ

Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта

„Масе – вишемедијска видео инсталација“

кандидаткиње

Биљане Велиновић

Веће интердисциплинарних докторских студија Универзитета уметности у Београду на седници одржаној 8. фебруара 2018. године, донело је одлуку о образовању Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког рада кандидаткиње Биљане Велиновић, студенткиње на Интердисциплинарним докторским студијама Вишемедијска уметност, под насловом **„Масе – вишемедијска видео инсталација“**.

На основу увида у реализован уметнички део пројекта и поднети писани материјал комисија у саставу:

др ум Иван Правдић, ванр. проф. Академије уметности у Новом Саду – председник комисије

др ум Александар Давић, ред. проф. Академије уметности у Новом Саду - ментор

др Никола Шуица, ред. проф. Факултета ликовних уметности у Београду

мр Чедомир Васић, професор емеритус

мр Растко Ћирић, ред.проф. Факултета примењених уметности у Београду

закључила је да кандидаткиња може да приступи одбрани свог докторског уметничког пројекта.

1. Биографија кандидаткиње

Рођена 12.12.1977. у Алексинцу. Основне и мастер студије на Економском факултету у Нишу од 1996. до 2004. и Факултету примењених уметности, Одсек за зидно сликарство од 2005. до 2010. Самосталне изложбе: Народни музеј Топлице, Галерија Божа Илић, Прокупље – самостална изложба цртежа 2011; Галерија УЛУ „Владислав Маржик“, Краљево - самостална изложба слика и цртежа 2011; Центар за културу и уметност, Алексинац – самостална изложба слика и цртежа 2012. Групне изложбе: Изложба зидног сликарства – Центар за културу и уметност, Алексинац, 2008; XV Бијенале студентског цртежа – Дом културе Студентски град, Београд, 2009; Изложба мозаика – Галерија Народног музеја, Краљево, 2010; Изложба „Отисак у камену“, Галерија СКЦ, Београд, 2010; Изложба слика – Дом културе, Алексинац, 2010; Изложба слика – Галерија музеја, Прокупље, 2010; Изложба слика – Културни центар, Краљево, 2010; Изложба Ниш Арт фондације 2011 – ДИН Ниш, Галерија Матице српске – Нови Сад; Уметнички павиљон „Џвијета Зузорић“ – Београд – презентација видео рада „Странац“, 2015; Изложба „Нови чланови“, Уметнички павиљон „Џвијета Зузорић“ – Београд, јануар 2016; 23. Београдски салон, Галерија 73 – Београд, април 2016. Сарадник у настави на предмету Основе зидног и монументалног сликарства - ФПУ – Београд 2011, 2012. Сарадник на предметима Цртање и Сликање – ФПУ – Београд 2012.

2. Детаљна анализа докторског уметничког пројекта

Докторски уметнички пројекат „Масе – Вишемедијска видео инсталација“ представља истраживање феномена маса, кроз анализу разлога настајања маса, особина и облика маса, као и последица које настају деловањем маса. Појам масе кандидаткиња користи у значењу мноштво, које проналази како у људском друштву, тако и у природним појавама, наглашавајући сличности међу њима. Центар њеног интересовања је удруживање јединки у масе, које има за последицу губитак личног идентитета (деиндивидуализација) и стварање колективне свести групе. У том смислу ово истраживање се заснива на истраживањима К. Г. Јунга о колективној свести, С. Фројда о психологији масе, Густав ле Бона о деиндивидуализацији појединца у маси, Роже Кајао о теорији мимикрије, а пре свега на дело Елијаса Канетија „Маса и моћ“.

Истраживање се даље креће логичном линијом која води ка текстовима и ауторима који се баве појавама везаним за односе масе и идеологије, национализма и идентитета, те тоталитарним идеологијама десне и леве оријентације и њиховом употребом маса.

Феномен униформности и губитак индивидуалности налази своју примену и у демократским друштвима развијеног капитализма и то пре свега у производном процесу. У овом случају сврха униформности није наметање или афирмација идеолошке монолитности, већ искључиво повећање продуктивности и ефикасности људског рада. Кандидаткиња овакву утилизацију униформности не лоцира само у фабричким халама у којима се примењују Тејлорови и Гилбертови принципи повећања ефикасности, већ и на плесном подијуму Џона Тилера у коме плесна група дисциплином и униформношћу покрета постиже јачи утисак на гледаоце. Као посебан квалитет истраживања намеће се чињеница да осим теоријског текста богатог референцама на релевантне ауторе који су се у оквиру различитих области бавили феноменом маса теоријски део рада успева да идентификује мотиве, идеје и конкретан медијски материјал који ће кандидаткиња употребити у практичном делу рада, вишемедијској видео инсталацији.

Њен практични рад је због обилатог коришћења постојећег филмског и фотографског материјала и у дословном смислу конкретан пример интертекстуалности и то није једина референца на постструктуралистичке идеје. Чак и када не користи пронађени материјал (found footage) већ сама производи видео снимке, то је увек у форми персифлаже на већ постојећи материјал, а у овом конкретном случају узор су филмски снимци Френка Гилберта намењени оптимизацији покрета које индустријски радник обавља у одређеној фази производње.

3. Оцена остварених резултата

У писаном делу докторског рада кандидаткиња је успела да систематизује постојеће теорије које обрађују тему маса, као и да направи избор репрезентативних уметничких дела у којима су се уметници бавили овом темом. Практичан део докторског уметничког пројекта реализован је као просторна видео инсталација у којој централно место заузима ненаративни видео рад. Видео рад се заснива на делу „Маса и моћ“ Елијаса Канетија и следи особине маса на начин на који то Канети износи у свом делу. Рад је визуелном компаративном анализом различитих појавних облика маса у природи и друштву учинио очигледним бројне сличности које се темеље на суштински истим принципима и разлозима настајања маса. Поред централног видео рада пројектованог на зид инсталација укључује и више мањих екрана на којима се репродукују лупови оригиналног Гилбертовог материјала као и новопроизведене персифлаже везане за активности у кухињи. Покретне слике се користе и на екрану постављеном тако да замењује хоризонталну површину стола. У овом случају су покретни орнаменти видео слике уклопљени тако да представљају виртуелни продужетак стварног миљеа. Слични орнаменти налазе се и на тањирима који су постављени на зиду изнад стола. Последњи сегмент су цртежи и колажи који су настали у току рада на пројекту. Очигледна је намера кандидаткиње на цео простор галерије третира као вишемедијску видео инсталацију. Теме масе, униформности, орнамената које стварају масе се употребом статичних и покретних слика варирају и нуде посетиоцу у различитим појавним облицима. Сваком од четири зида галерије додељена је

различита улога. Ако кренемо од зида са колажима и цртежима у правцу казальке на сату онда најпре имамо статичне слике и традиционалне технике производње слике. Зид са тањирима и столом - дигиталном инсталацијом представља прелазну фазу од статичне ка покретној слици. Исто тако се на тањирима меша дигитално припремљена фотографија пренесена на традиционалну подлогу преузету из фолклора. Сто као конкретан тродимензионални предмет у простору је истовремено и дигитални екран који уводи покретне слике. На следећем зиду су покретне слике уоквирене и окачене на зид као што би то био случај и са било којом другом урамљеном сликом. Најзад, на четвртном зиду су покретне слике у облику видео пројекције праћене звуком и то потпуности одговара биоскопској пројекцији.

4. Критички осврт референта

Кандидаткиња Биљана Велиновић у писаном делу рада истражује однос између масовног и индивидуалног у ширем друштвеном и историјском контексту, посвећујући посебну пажњу уметничким делима која се баве овом тематиком. Пројекат „Масе – Вишемедијска видео инсталација“ у уметничком и теоријском делу рада истражује феномен масовног насупрот индивидуалног. Циљ уметничког рада је и да подстакне посматрача да уочи дубљу повезаност и јединство света који нас окружује. У реализацији практичног дела кандидаткиња је употребила различите технике у распону од традиционалних, као што је цртеж, па до релативно нових техника као што су дигитална видео монтажа или дигитални композитинг. Резултат је веома упечатљива и духовита комбинација традиционалних и дигиталних медија и мотива. Реализација практичног дела захтевала је од кандидаткиње овладавање медијем покретних слика што укључује и овладавање монтажом у теоријском и практичном смислу, као и овладавање конкретним дигиталним алатима без којих не би могла реализовати своје замисли. Њено коришћење софтвера за обраду видео снимака и фотографија карактерише занатска компетентност, фнкционалност и идејна доследност. Треба посебно истаћи начин на који је искористила конкретан изложбени простор где је распоредом индивидуалних сегмената своје инсталације артикулисала додатну идејну линију која не постоји у сегментима када се посматрају одвојено од целине.

5. Закључак комисије

Кандидаткиња Биљана Велиновић је у свом докторском уметничком пројекту „**Масе – вишемедијска видео инсталација**“ успешно креирала вишемедијску видео инсталацију и у текстуалном делу рада подробно истражила своју тему ослањајући се на искуства различитих дисциплина а пре свега психологије, социологије и историје уметности. Комисија сматра да је овај пројекат донео драгоцену искуства не само аутору, него и допринео обogaћењу медијски оријентисане уметности у земљи, те га зато безрезервно подржава.

Имајући све наведено у виду Комисија предлаже Већу Универзитета уметности да кандидаткињи Биљани Велиновић одобри одбрану докторског уметничког пројекта „Масе – Вишемедијска видео инсталација“.

У Београду, 5.03.2018.

Комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта:

др ум Иван Правдић, ванр. проф. Академије уметности у Новом Саду – председник
комисије

др ум. Александар Давић, ред.проф. Академије уметности у Новом Саду

др Никола Шуица, ред.проф. Факултета ликовних уметности у Београду

мр Чедомир Васић, професор емеритус

мр Растко Ћирић, ред.проф. Факултета примењених уметности